Nepal Sanskrit University Symbol No.:______________

प्राक्शास्त्री

२०७९

विषयः :- संस्कृतभाषावाङ्मयम्

पत्रम् :- द्वितीयम् **समयः - २० मिनेट**

खण्ड-क

समीचीनमुत्तरप्रकोष्ठे ☑ चिह्नयत – २०X१= २०

१. ऋग्वेदस्य कति शाखाः सन्ति ?
(क) २१ ☐ (ख) १००० ☐ (ग) १०१ ☐ (घ) ९ ☐

२. पठ्धातोः शतृ-प्रत्यये किं रूपम् ?
(क) पठति ☐ (ख) पठन् ☐ (ग) पठामि ☐ (घ) पठसि ☐

३. वाच्यं कतिविधम् ?
(क) एकविधम् ☐ (ख) द्विविधम् ☐ (ग) त्रिविधम् ☐ (घ) चतुर्विधम् ☐

४. पुरुषः कतिविधः ?
(क) चतुर्विधः ☐ (ख) एकविधः ☐ (ग) द्विविधः ☐ (घ) त्रिविधः ☐

५. कर्तृवाच्ये कर्ता कीदृशो भवति ?
(क) प्रथमान्तः ☐ (ख) द्वितीयान्तः ☐ (ग) तृतीयान्तः ☐ (घ) पञ्चम्यन्तः ☐

६. वेदस्य उपाङ्गानि कति सन्ति ?
(क) त्रीणि ☐ (ख) चत्त्वारि ☐ (ग) पञ्च ☐ (घ) षट् ☐

७. पुराणानां सङ्ख्या कति अस्ति ?
(क) षोडश ☐ (ख) सप्तदश ☐ (ग) अष्टादश ☐ (घ) एकोनविंशतिः ☐

८. उपवेदाः कति सन्ति ?
(क) सप्त ☐ (ख) षट् ☐ (ग) पञ्च ☐ (घ) चत्वारः ☐

९. 'चेत्' इत्यव्ययपदस्य नेपाल्यामर्थः कः ?
(क) यदि ☐ (ख) पनि ☐ (ग) र ☐ (घ) पछि ☐

१०. आयुर्वेदस्याङ्गानि कति सन्ति ?
(क) सप्त ☐ (ख) अष्टौ ☐ (ग) नव ☐ (घ) दश ☐

११ पुराणानां रचनाकारः कः ?
(क) गौतमः ☐ (ख) पराशरः ☐ (ग) व्यासः ☐ (घ) शुकदेवः ☐

१२. हितोपदेशः कस्य रचना अस्ति ?
(क) कालिदासस्य ☐ (ख) भरतस्य ☐ (ग) विदुरस्य ☐ (घ) विष्णुशर्मणः ☐

१३. एकस्मिन् पद्ये कति पादाः भवन्ति ?
(क) चत्वारः ☐ (ख) पञ्च ☐ (ग) षट् ☐ (घ) त्रयः ☐

क्रमशः

१४. शिखरिणी-वृत्तस्य एकस्मिन् पादे कति अक्षराणि भवन्ति ?
(क) षोडश ☐ (ख) सप्तदश ☐ (ग) अष्टादश ☐ (घ) पञ्चदश ☐

१५. तर्कसङ्ग्रहानुसारेण अभावः कतिविधः ?
(क) षड्विधः ☐ (ख) पञ्चविधः ☐ (ग) चतुर्विधः ☐ (घ) त्रिविधः ☐

१६. पदार्थाः कति सन्ति ?
(क) चत्वारः ☐ (ख) पञ्च ☐ (ग) षट् ☐ (घ) सप्त ☐

१७. द्रव्याणि कतिविधानि ?
(क) नव ☐ (ख) अष्टौ ☐ (ग) सप्त ☐ (घ) षट् ☐

१८. हेत्वाभासाः कति भवन्ति ?
(क) चत्वारः ☐ (ख) पञ्च ☐ (ग) षट् ☐ (घ) सप्त ☐

१९. रसग्राहकमिन्द्रियं किम् ?
(क) घ्राणेन्द्रियम् ☐ (ख) त्वगिन्द्रियम् ☐
(ग) रसनेन्द्रियम् ☐ (घ) श्रोत्रेन्द्रियम् ☐

२०. कपोतानां राजा कः आसीत् ?
(क) हिरण्यकः ☐ (ख) काकः ☐ (ग) गृध्रः ☐ (घ) चित्रग्रीवः ☐

–: ० :–

Nepal Sanskrit University **[P.S.]**

प्राक्शास्त्री
२०७९

पूर्णाङ्काः - १००

विषयः :- संस्कृतभाषावाङ्मयम् उत्तीर्णाङ्काः - ४०

पत्रम् :- द्वितीयम् समयः - घण्टात्रयम्

(क)	परीक्षार्थिभिः प्रश्नोत्तरं यथासम्भवं स्वकीयैश्शब्दैर्लेखनीयम् ।
(ख)	दक्षिणपार्श्वे सन्निविष्टा अङ्काः पूर्णाङ्कान् द्योतयन्ति ॥

खण्ड-ख (संक्षिप्तोत्तरात्मकाः प्रश्नाः)

केषाञ्चन चतुर्दशप्रश्नानामुत्तराणि सङ्क्षेपेण लिखत– १४×४ = ५६

१. वेदानाम् उपवेदानां च नामानि लिखत ।
२. ऋगादिवेदानां शाखाः कति सन्ति ?
३. वैशेषिकदर्शनानुसारेण गुणाः कति सन्ति ? नामानि लिखत ।
४. दृष्टान्तालङ्कारस्य सोदाहरणं लक्षणं लिखत ।
५. वंशस्थवृत्तस्य लक्षणं सोदाहरणं लिखत ।
६. काव्यशास्त्रविनोदेन....., इति श्लोकं प्रपूर्य नेपाल्यामर्थं लिखत ।
७. केषाञ्चन चतुर्णां गणानां सङ्केतचिन्हानि लिखत ।
८. कर्मवाच्यस्य सोदाहरणं परिचयं लिखत ।
९. क्त्वा-तुमुन्-शतृ-शानच्प्रत्ययान् प्रयुज्य एकैकं शब्दं लिखत ।
१०. पुरुषः कतिविधः ? तेषां एकैकं वाक्यं लिखत ।
११. जीवलोकस्य षट् सुखानि कानि ?
१२. यथार्थायथार्थानुभवयोः लक्षणं लिख्यताम् ।
१३. परार्थानुमानस्य परिचयो दीयताम् ।
१४. कर्माणि कति सन्ति ? नामानि लिखत ।
१५. सोदाहरणं काव्यस्य लक्षणं लिखत ।
१६. मिश्रवाक्यस्य लक्षणं सोदाहरणं प्रस्तूयत ।
१७. शब्दशक्तिः कतिविधः ? नामानि लिखत ।
१८. आयुर्वेदस्य कति अङ्गानि सन्ति ? नामानि लिखत ।

क्रमशः

खण्ड-ग (व्याख्यानात्मकाः प्रश्नाः)

त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः – ३×८ = २४

१९. परन्तु च, यत्र, अपि इत्येतानाम् अव्ययपदानाम् अर्थं विलिख्य प्रत्येकस्य एकैकं वाक्यं रचयत ।

अथवा

(क) त्वं ग्रामं गच्छसि । (ख) वयं संस्कृतभाषां पठामः ।
(ग) बालकः इदानीं उच्चैः हसति । (घ) युष्माभिः ईश्वरः नम्यते ।
एषां वाच्यपरिवर्तनं कुरुत ।

२०. काव्यप्रयोजनमुल्लिख्य सोदाहरणं काव्यलक्षणं लिखत ।

अथवा

हितोपदेशस्य कथामुखभागस्य सारं लिखत ।

२१. सव्यभिचारहेत्वाभासस्य सभेदं सोदाहरणं च लक्षणं लिखत ।

–: ० :–